

SAMMENLIGNING MELLEM FORBRUGET I KØBENHAVNSKE FAMILIER MED EN AARSINDTÆGT AF 4—5000 KRONER I 1916 OG I 1922.

Ved Povl Heiberg, Dr. med., Vicesadslæge i København.

De 2 Forbrugsundersøgelser, som Statistisk Departement har foretaget i 1916 og i 1922, tillader om end med noget Besvær at se, hvorledes Forbruget stiller sig i de 2 nævnte Aar, 1916 og 1922, i Indtægtsklassen 4—5000 Kroner i københavnske Familier.

Uagtet der kun er 6 Aar mellem de 2 Aar, har Forskydningerne paa det økonomiske Omraade været saa voldsomme i disse Aar, at man paa Forhaand maa vente at træffe betydelige Ændringer.

Undersøgelserne, der spænder over et helt Aars Forbrug, omfatter i 1916 22 Familier og i 1922 10 Familier.

For at vise de sociale Lag, som Undersøgelserne omfatter, er i nedenstaaende Liste vist Husfaderens Livsstilling i de 10 første Familier.

Nr.	1916	1922
1.	Jernbaneassistent.	Postbud.
2.	Kommunelærer.	Snedkermester.
3.	Postkontrollør.	Korrespondent.
4.	Postekspedient.	Maskinpasser.
5.	Toldassistent.	Fyrbøder i Marinen.
6.	Jernbaneassistent.	Snedkersvend.
7.	Afdelingschef.	Filmsarbejder.
8.	Toldassistent.	Pens. Lærer.
9.	Postekspedient.	Overpakkemester.
10.	Overassistent.	Malersvend.

SAMMENLIGNING MELLEM FORBRUGET I KØBENHAVNSKE FAMILIER MED EN AARSINDTÆGT AF 4—5000 KRONER I 1916 OG I 1922.

Ved Povl Heiberg, Dr. med., Vicedadslæge i København.

De 2 Forbrugsundersøgelser, som Statistisk Departement har foretaget i 1916 og i 1922, tillader om end med noget Besvær at se, hvorledes Forbruget stiller sig i de 2 nævnte Aar, 1916 og 1922, i Indtægtsklassen 4—5000 Kroner i københavnske Familier.

Uagtet der kun er 6 Aar mellem de 2 Aar, har Forskydningerne paa det økonomiske Omraade været saa voldsomme i disse Aar, at man paa Forhaand maa vente at træffe betydelige Ændringer.

Undersøgelserne, der spænder over et helt Aars Forbrug, omfatter i 1916 22 Familier og i 1922 10 Familier.

For at vise de sociale Lag, som Undersøgelserne omfatter, er i nedenstaaende Liste vist Husfaderens Livsstilling i de 10 første Familier.

Nr.	1916	1922
1.	Jernbaneassistent.	Postbud.
2.	Kommunelærer.	Snedkermester.
3.	Postkontrollør.	Korrespondent.
4.	Postekspedient.	Maskinpasser.
5.	Toldassistent.	Fyrbøder i Marinen.
6.	Jernbaneassistent.	Snedkersvend.
7.	Afdelingschef.	Filmsarbejder.
8.	Toldassistent.	Pens. Lærer.
9.	Postekspedient.	Overpakkemester.
10.	Overassistent.	Malersvend.

Det fremgaar tydeligt af denne Fortegnelse, at Repræsentanterne for det legemlige Arbejde er langt talrigere i 1922 end i 1916, hvor Undersøgelsen navnlig omfattede Tjenestemandsfamilier. Ogsaa paa andre Punkter er der Forskel paa de 2 Rækker af Familier. Dette fremgaar af Tabel I, der viser, hvorledes de gennemsnitlige Indtægter fremkommer i de 2 Aar.

Tabel I.

	De 22 Familier i 1916 i Gennemsnit	De 10 Familier i 1922 i Gennemsnit
Antal Personer i Familien	3,4	3,8
— Forbrugsenheder	3,15	2,73
Indtægter.		
Mandens Hovedfortjeneste	Kr. 2828	Kr. 4258
— Bifortjeneste	910	134
Hustrus og Børns Fortjeneste	343	55
Indtægt af Logerende o. l.	66	84
Modtaget Syge- eller anden Forsikring ...	19	1
Andre Indtægter	268	21
Indtægter ialt	4434	4553
Udgifter ialt	4328	4452
Aarets Indtægter ÷ Aarets Udgifter	106	101

I 1922 er Familierne lidt større, men der er lidt færre Enheder pr. Familie end i 1916. I 1922 udgør Mandens Hovedfortjeneste næsten hele Indtægten, medens i 1916 hans Bifortjeneste tillige med de øvrige Familiemedlemmers Indtægter udgjorde $\frac{1}{3}$ af den samlede Indtægt.

I begge Aar løber Regnskaberne rundt med et gennemsnitligt Overskud af 100 Kroner.

I Tabel II er vist Udgifternes Fordeling paa de 9 sædvanlige Hovedposter i de 2 Aar, 1916 og 1922, og i Tabel III er vist den procentvise Fordeling af de samme Udgiftsposter.

Det er navnlig den højere Udgift til Føde, Varme og Lys samt til Skatter, der karakteriserer Regnskaberne for 1922 i Modsætning til Regnskaberne for 1916.

Pr. Familie er Udgiften til Føde stegen over 400 Kroner eller med henvend 10 pCt. af de samtlige Udgifter (fra 31 til 40 pCt.).

Det Fald, der ses pr. Familie fra 179 Kr. i 1916 til 108 Kr. i 1922 i Udgiften til Sprit, Tobak og „Fortæring ude“,

skyldes for de 32 Kroners Vedkommende, at de med en noget kunstlet Motivering i 1922 er spaltet fra „Fortæring ude“ og under Navnet „Fortæring paa Arbejdsstedet“ opført under Husets Udgifter til Føde. Udgiften til Klæder og Fodtøj er gaaet omtrent 50 Kr. ned pr. Familie i de 6 Aar fra 1916 til 1922.

Tabel II.

Oversigt over Udgifterne i Indtægtsklassen 2001—5000 Kr. i København i 1916 og i 1922.

	1916	1922
Antal Personer i Familien	3,4	3,8
— Enheder i Forbruget af Fødevarer .	3,15	2,73
	Kr.	Kr.
1. Føde.....	1340	1769
heraf Sprit, Tobak og „Fortæring ude“	179	108
2. Klæder og Fodtøj.....	526	470
3. Bolig.....	575	517
4. Brændsel og Belysning.....	237	284
5. Vask og Vedligeholdelse.....	294	206
6. Forsikringer, Foreninger o. lign. samt Undervisning.....	353	257
7. Skatter.....	151	260
8. Adspredelser.....	276	277
9. Iøvrigt.....	576	418
heraf „Fremmed Hjælp“.....	143	65
Porto, Telefon o. lign.....	36	34
Udgifter ialt.....	4328	4458
Udgift pr. Familienmedlem.....	1273	1172
Udgift pr. Enhed.....	1347	1634
Udgift til Føde pr. Enhed.....	425	648
Udgift til Føde, fraregnet Sprit, Tobak og „Fortæring ude“ pr. Enhed.....	369	608

Udgiften til Boliger er sunken godt 50 Kr. fra 575 til 517 Kr. Dette vil med andre Ord sige, at Familierne i denne Indtægtsklasse i 1922 boer daarligere end i 1916, thi Huslejen er i disse 6 Aar samtidig steget henved 50 pCt.

Det skal dog bemærkes, at en enkelt Husleje (for en Fyrbøder i Marinen) i 1922 ligger helt nede paa 84 Kr., medens de andre Huslejer ligger fra 4—700 Kr. Ser man bort fra denne enkelte meget lave Husleje, falder den gennemsnitlige Husleje ens ud i de 2 undersøgte Aar.

Brændsel og Belysning har i 1922 kostet omtrent 50 Kr. mere end i 1916.

Naar den følgende Konto „Forsikringer, Foreninger og lign. samt Undervisning“ er falden fra 353 til 257 Kr. — altsaa omtrent 100 Kr., skyldes det for største Delen, at Udgiften til Undervisning i 1922 er saa langt mindre end i 1916. Som et Kuriosum skal anføres, at i 1922 har de 10 Familier ofret tilsammen 1200 Kr. til Tidens store Afgud „Forsikring“ og faaet udbetalt af Forsikringsselskaberne 12 Kr.

Tabel III.

Udgifternes procentvise Fordeling i Indtægtsklassen 4—5000 Kr. i København i 1916 og i 1922.

	1916 pCt.	1922 pCt.
1. Føde.....	31,0	39,7
2. Klæder og Fodtøj.....	12,2	10,5
3. Bolig.....	13,3	11,6
4. Brændsel og Belysning.....	5,5	6,4
5. Vask og Vedligeholdelse.....	6,8	4,6
6. Forsikringer, Foreninger o. lign. samt Undervisning.....	8,2	5,8
7. Skatter.....	3,5	5,8
8. Adspredelser.....	6,4	6,2
9. Iøvrigt.....	13,3	9,4
	100	100

Skatterne er stegne fra 151 Kr. til 260 Kr. — altsaa med næsten 75 pCt., og heri er endda ikke medregnet Stigningen i de indirekte Skatter (Forbrugsafgifterne paa f. Eks. Sukker, Sprit, Tobak, Gas og Elektricitet) til Stat og Kommune.

Udgifterne til Adspredelser (Bøger, Aviser, Sporvogn og andre Færdselsudgifter, Teaterbilletter o. s. v.) er uforandrede. Da der i 1922 faas langt mindre for Pengene, vil det i Realiteten sige stærkt indskrænkede.

Den meget brogede Udgiftspost „Iøvrigt“ er drevet 150 Kr. ned i Løbet af de 6 Aar, fra 576 til 418 Kr.

Det er her navnlig Udgiften til „Læge og Medicin“ samt til „fremmed Hjælp“, der er falden. Den første fra 76 til 44 Kr., og den sidste fra 143 til 65 Kr. I 1922 var der af de 10 Familier kun en (et Par meget gamle Mennesker), der havde større Udgift (618 Kr.) paa denne Post. I 1916 havde Halvdelen af de undersøgte 22 Familier en Udgift af over 125 Kr. til fremmed Hjælp.

Da Udgiftposterne 2, 5 og 6 under normale Forhold rummer en Del Opsparing ved Forøgelse af Klæder og af Bohave samt ved Livsforsikring, betyder det her viste absolute eller relative Fald i Udgiften, at Familiernes Evne til at forøge deres jordiske Gods er forringet.

Med Hensyn til Forbruget af Fødevarer er der — paa de forholdsvis faa Punkter, hvor en Sammenligning er mulig mellem de forbrugte Mængder — ikke sket større Forskydninger.

Pr. Enhed er Forbruget af Rugbrød lidt over 80 kg aarlig, medens Forbruget af Mel og Gryn er omtrent 30 kg.

Af Fedtstoffer bruges pr. Enhed i begge Aar 29 kg og af Sukker omtrent 35 kg.

Af Æg brugtes i 1916 omtrent 100 Stykker pr. Enhed, men i 1922 $\frac{1}{3}$ flere pr. Enhed.

Forbruget af Hvidtøl var i begge Aar omtrent 40 $\frac{1}{4}$ Flasker pr. Enhed.